

LO TEATRO CATALA

PERIÓDICH INDEPENDENT,
DE LITERATURA, ART, NOTICIAS Y ANUNCIS

Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos
de 'l Teatro de Catalunya.

Preus per subscripció

En Barcelona. . . . 1'00 ptas. trimestre.
Fora. 1'50 » »
Artistas d' ópera. . . 25'0 » l' any.
Abonats protectors. una pesseta cada mes
Pago adelantat.

REDACCIÓN Y ADMINISTRACIÓN

Diputació, n.º 125, 2.ª on, 3.ª ra

Sucursal para cartas y avisos:
en l' Arxin llich dramàtic de
D. J. Gelabert, Unió. 5. 3.ª er. 2.ª na

Preus de cada número

Número corrent. 10 céntims.
Id. atrassat. 15 id.

Los abonats protectors tenen dret á
dos exemplars de cada número de Lo
TEATRO CATALA, á que s'publicuin no-
vas que 'ls convinga mentres no desdi-
gan de l' setmanari, y á obtenir rebaixa
en los preus de 'ls anuncis particulars.

IDEAS REALISABLES

Ja tenim dit en números anteriors, que pera que 'l catalanisme descansi sobre bases sólidas es precis, indispensable, que á 'ls noys se 'ls inculquin ja las sanas doctrinas regionalistas desde sa mes tendra edat, fent que aprenguin en las escolas á llejir y escriure l' idioma catalá.

A lograr que aixó siga un fet sancionat per lley de 'l Estat espanyol hem de dirigir nostres esforços; perquè si aquestos són fermes, constants y perseverants, se podrà doná 'l cas de conseguir lo que ha de ser altament profitós á 'ls interessos de la patria.

¿Abont hem de dirigir nostres miras per alcan-
sar una reforma tan trascendental? A que en las
Corts ressoni la veu de 'l regionalisme, perquè
aqueixa veu no será una veu aïlada com ho sería
sola la de algún diputat de Catalunya, sino que
será la de molts provincials que coincidiran en
una determinada aspiració.

Hem de procurar obtenir una radical reforma
en la lley de ensenyansa, y quant se logri, lo regio-
nalisme haurá donat un pás de gegant que será de
molta y saludable utilitat.

Avuy es l' hora de intentar lo que convè; avuy
que s' acostá l' dia en que 'l poble fassi ús de 'l
mes bonich de 'ls drets que li dona la Constitució,
lo de elejir á 'ls patricis que l' han de representar
en lo Congrés de Diputats.

¿Serem tan negligents los catalanistas que no
fem cas de lo que 'ns convè? ¿Anirem com béns á
votar á 'ls candidats que 's designin, ja pe 'l Go-
bern, ja per comités de partit, encara que aquets
candidats sigan, ó desconeguts per nosaltres, ó tal
vegada massa coneguts per passadas malifetas?

Així ho temem per mes que no convindria; per-
que si 'l catalanisme té de donar probas de sa
existencia, es convenient que las dongui en temps
oportú, y may millor oportunitat pót presentarse
á un poble per expressarse com quant se 'l crida
á que demostrí sa voluntat.

Ja sabem que potsé algún dirá que las eleccions
són una farsa; pero aixó, que es vritat fins á cert
punt, no ha d' espantar á qui senti ab fé l' amor á
la patria, puig si pensant aixís dexéssim de lluy-
tar com lo deber aconsella ó mes ben dit com ho
exigeix de nosaltres, allavors no tindriam perdó
de Déu si després nos queixéssim per haver resul-
tat mala la elecció de 'ls representants nostres.

Y ara mes que may convindria usar de 'l dret
electoral; ara mes que may, ja que á mes de 'ls
diputats, haurem de elejir també aviat los regi-
dors de nostres principals ajuntaments.

Treballin, donchs, tots los Centres catalans; pò-
sinsu de acort los de un mateix districte respectiu
á 'l formar candidaturas; procurin que en totas ó
en la major part d' ellas hi figuri algún candidat
de arreladas conviccions en pró de Catalunya; no
dormin esperant que 'ls portin feta la combinació
en favor de 'l centralisme; aixequin l' esperit de
'l cos electoral ab reunions, articles y tota classe
de propaganda legal; fassinli compèndrer que la
primera condició d' un bon diputat catalá es ser
catalanista, y aixís será possible que 'n surti al-
gún ab lo triufo numèrich y 's podrà esperar que
fassi sentir á 'l Congrés la patriótica veu de 'ls
que volem la autonomia de las regions espanyolas.

Si nostre pensament es atès y si ab semblant
idea en son cervell treballan també 'ls mallor-
quins, los valencians, los aragonesos, gallegos,
navarros etc., podrà 'l contingent regionalista se-
un xich respectable; y si es aixís, á mes de res-

pectable no hi ha pas dubte que serà respectat, tant per la força de 'l número com per la eloqüència de 'l fet.

Llavors si que, preparat lo terreny per medi d' exposicions regionals que ab facilitat se enviarien, es casi segur que ab la reforma ansiada s' posaria la primera pedra de 'l regionalisme espanyol.

Facilment se comprén que aixó no es irrealizable, com se comprén també que á 'l menos deu intentar ferho 'l catalanisme encara que no 'n surti victoriós; puig sempre resultarà aixís un acte de que existeix en nostras comarcas l' esperit que en mes ó menos temps ha de convertir nostra esperança en falaguera realitat.

Per altrá part, fins qu' estéssim á tanta altura en aquét punt, bon xich podria lograse si, com diu *Lo Somatent* de Reus, los rectors fessin sentir tot lo pés de sa influencia en las Juntas municipales d' escolas, procurant que, aixís com en las iglesias s' ensenya en català las oracions y la doctrina, se fés també en català dita ensenyança en las escolas municipals, especialment en aquelles en que 'ls mestres són catalans, que són la major part. Així 'ls deixebles s' empaparian mes be de las máximas de 'l Cristianisme y sentirian desde petits ja á estudi las naturals aficions catalanistas.

Si ara de 'ls noys passem á 'ls grans, ¿no hi ha res que fer per aixecar en lo poble la afició á 'l llenguatge català, á aquet «hermosíssim idioma de 'ls trovadors», com l' anomena un de 'ls mes ilustres regionalistas contemporanis?

¡No ha d' haverhi! Si que hi ha, y per cert de facilissima execució.

La Constitució regoneix á tothom lo dret de emétrer sos pensaments valentse de la paraula, de escrits, de la pintura, de la premsa y d' altres procediments semblants.

Ara be! d' uns anys ensá s' ha desarrollat l' escriure en català; de tal manera, qu' avuy se fan continuament publicacions en nostra parla y saben lleir català molts personas que l' han après pòt dirse sense mestre.

Avuy alguns industrials (pochs per desgracia) posan en català lo nom de sos establiments. Aquel es, donchs, uu nou medi de propagar la afició á las cosas catalanas. Y aixó dependeix exclusivament de cada hu: lo día que 'ls artesans y 'ls industrials vulguin, tindrem en cada botiga ó magatzem una mostra de amor á Catalunya. Res de titols d' establiment en castellà: tots en català. ¿No t' és una casa inglesa (*Old England*) anunciat en inglés son establiment. «Vella Inglaterra»? Donchs aqueix dret de que usa un extranger, ¿perqué no 'l usem nosaltres que som á casa nostra?

Vejis si hi ha res mes fácil.

Diguin los lletreros «Géneros de punt» «Fábrica de calsat» «Perruquería» «Magatzem de pells» etcetra. etc., com de temps se diu ja «Forn de San Jaume» y com se diu de poch «L' Ánfora d' or» y tindrem en tolas las plassas y carrers una innovació regional que á 'ls ulls de 'ls castellans y de 'ls exrangers donará sempre idea certa de que aquí alenta ferm y constant l' amor á la terra ahont hem nascut.

Heus aquí tres ideas realisables que indiquem avuy per créurer que fentho cumplim un deber de catalans.

J. P.

Estrenos catalans

ROMEA.—*Al peu de la creu*, drama en un acte. —*La última voluntad*, comedia en un acte y en vers.

Lo distingit dibuixant don Ramón Escaler, tan conegut de 'ls llegidors de setmanaris, fa algún temps que s' empenya en volguer adquirir la patent de escriptor, pero 'ns sembla que no arribará á váldrer tant en l' art de la ploma com val en lo de 'l llapis.

Sa darrera producció *Al peu de la creu*, estrenada dimars 3 de 'ls corrents, es un tant fluixeta, y s' hi troba á faltar aquell sabor especial que tenen las obras de 'ls escriptors coneixedors de 'l teatro.

Basada en un argument de poca trascendencia, l' acció s' desarrolla ab bastant desembras; pró 'l llenguatge no ajuda gaire á las situaciones dramáticas.

Ab tot, l' autor siguié cridat á las taulas y 's vejé aplaudit á 'l final de la representació. Nosaltres esperem véurer á 'l senyor Escaler (que no careix de condicions pe 'l cultiu de 'l art dramátich) més afortunat en un altra producció.

Lo desempenyo, bastant bé.

**

D. Francisco Casanobas, de qui coneixem algún altre treball rebut ab éxit, ha presentat una nova mostra de son bon gust ab la producció que ha escrit titulada *La última voluntad*.

D' argument senzill y que no está faltat de interés, escrita en galana forma y molt ben conduhidas las escenas fins á la última de la obra, *La última voluntad* resulta una comedia que s' escolta ab plaer y s' aplaudeix ab gust.

La distingida actriu senyora Parrenyo y 'ls senyors Goula y Fuentes la representan be.—A.

RECORT DE 'LS REYS

SONET

—¿Qué 't van portar los Reys?—vaig preguntá

á una nena que sis anys tot just té.—

Y ella molt carinyosa 'm respongné:

—Una nina que diu *papá y mamá*.

A sa germana gran que avuy t' és ja

á prop de dos dotzenas d' anys ben be,

la mateixa pregunta li vaig fe'

y la ingrata molt séria 'm contestá:

—Los Reys no se 'n recordan ja de mi;

fa molt temps que 'ls demano ab il·lusió

que 'm portin per casarm' hi un rich fadri

y may m' han dut tant sols contestació.—

¡Quantas n' hi ha que 'l mateix 'ls han de du'

que no són de bon tros lletjas com tú!

J. STARAMSA.

Revista Teatral

NOVEDATS.—*Luisa (La Saeta)*, melodrama en 4 actes y un prolech.

Lo públich aficionat á 'ls melodramas enmotllats á la antiga, ab un argument complicadíssim, fortunes usurpadas, ignocents engrillonats y trai-

dors sense ànima ni cor, segurament estava á gust durant la representació de *La Saeta*.

Lo senyor Moreno Gil, autor concienzut y atildat, coneixedor á fondo de'ls medis que s'han de posar en pràctica pèra conmovèr á la massa de públich que acut á'l teatre, afanyós de pèndrer part mentalment en las situacions é incidents de'ls melodramas, ha lograt lo seu objecte ab *La Saeta*, si bé en nostre concepte no arriba á la altura de *La Payesa del Montseny*.

L'argument es complicat é interessant, y arriba á'l desenllas sense decàurer, coronant la série de bonicas situacions que té la obra, ab lo desplome de una gruta inundada per un torrent.

No parlarem de'l argument per haverho fet ja la premsa diària, contentantnos ab fer constar que la obra siguié ben rebuda de'l públich y l'autor cridat á las taulas, si bé no va presentarse per estar á Madrid.

Lo desempenyo, baix la direcció de'l Sr. Tutau, bó; sobresurtint de un modo notable la senyora Sala, encargada de paper de *Luisa* (*La Saeta*) y secundantla molt bé las senyoras Ferrer y Galcerán, los senyors Simó y Parrenyo y demás actrius y actors que hi prenen part.—A.

ELDORADO (CATALUNYA).—Lo dissapte passat tingué lloch l'estrenó de la sarsuela de 'ls senyors Estremera y Chapí, titulada *El organista*. La idea cardinal es sumament fluixa: está basada sobre una interminable successió d'equívocs qu' donan lloch á escenas que fan riurer, per lo ben portats qu' estan. Lo títol no queda justificat; mes ben dit, creyem está equivocat. L'obra tindria que titolar-se *Los dos abuelos*, ja que aquests són los héroes de la festa y sobre sos *quid pro quos* se desenvolupa la trama; pero may *El organista* que no se 'l véu, ni se 'l sent, ni sa presencia es necessaria.

La música, sense ésser vulgar no es de primera: Segueix lo mestre Chapí l'estil que s'ha fet propi y que 'l caracteriza, y es la excessiva repeticio que dóna á las frases musicals per omplir lletra. Serà aixó degut potser á que 'l mestre Chapí porta una activitat extremada que no li deixa ni temps per materialment concebir ni formarse un plan, ni menys desenvolupar las melodías iniciadas; serà aixó; pero resulta lo que dihem.

Lo duo de 'ls avis, no es altra cosa que repetir sempre la mateixa frase musical, vingui ó no vingui á ló.

Lo duo de'l Doctor y la Doctora, *passez le mort*, resultaria lo millor de la obra si no tingués lo final massa vulgar que destrueix l'efecte bonich d'algunas frases ben sentidas.

Lo coro de soldats y aldeanas, á'l temps que no té res de particular, vam trobar inverossimil que tots á l'hora s'abrassessin á espallas de'l capita que també s'abrassa ab sa esposa.

Mes si respecte la part conceptiva té peros l'obra musical de'l mestre Chapí, no n'hi cap ni ún en la que á 'l home de ciencia atany.

Desseguida s'coneix que l'autor es destre en lo treball d'instrumentació qu'empedra la obra de acertadas y bonicas imitacions, encarregantlas ara á'l oboe, ara á la flauta, mes tart á'l fagot.

Lo públich verdader feu repetir lo duo de 'ls avis, y S. M. la *Claque* demana la de'l Doctor y sa nuvia.

La execució estigué á cárrech de las senyoras Cubas y Méndez, de las senyoretas Lasheras y Maza y de 'ls senyors Palmada, Gimeno y Lasantas, emportantse la palma los dos avis, senyors Palmada y Gimeno.

L'orquestra podia anar mes ajustada. En las successivas representacions s'enquadrará.

M. VIDAL.

CALVO-VICO.—Diumenge passat tingué lloch

lo benefici de'l estudiós é inteligent director de la companyia Sr. Molgosa, posant en escena la molt ben escrita obra de'l Sr. Zumel, *El anillo del diablo*.

Deixant apart l'argument, que sempre resulta prim en obras de màgia, está escrita en vers fácil y garbós, sent proba de que son autor ne sab molt y qu'hi té la mà trencada.

En la execució hi sobresurtiren la Sra. Calvet y 'l beneficiat que feren esclatar las riallas més d'una vegada á la numerosa concurrència que recompensa ab aplausos la gracia y la intenció de sos xistes.

Las decoracions produheixen efecte il·luminadas ab llums de bengala.

La música de 'ls bailables, *non ragionar...* No sabem com lo senyor empresari primer y 'l director d'orquestra després, han consentit en aplicar aquella música á balls mínichs.

No recordem haver sentit en tota la vida música menys apropiada pèra que las senyoras ó senyoretas moguin los brassos, fassin piruetas y ab sos trajos, accionats y figuras distreguin l'espectador.

Recomanem en gran manera á 'ls dos citats senyors, que á la música li tinguin una mica, tant sols una mica de commiseració, no fentli representar tan mal paper com representa en los bailables citats. Fins sembla que las bailarinas estiguin afectadas de somnolencia; tanta es la cantitat d'opi que té aquella música.—F.

Bibliografia

Ab lo títol de *Cartas Andorranas*, ha publicat lo conegut escriptor D. Joseph Aladern, un tomet que conté las impresions de una excursió que va fer per las Valls de Andorra. En ell descriu la topografia, legislació y costums d'aquell país, junt ab las peripecias que s'passan viatjant per aquells mòns de Dèu.

Dit tomet está escrit en fácil y correcta prosa, per lo que'l recomanem á ls amants de la literatura, puig per molts conceptes resulta agradabilíssima l'última obreta de'l senyor Aladern.

¿Y ara, gracias per l'envió!

Está ja impresa la pessa castellana original de'l conegut escriptor don Abelardo Coma, *Se desea una doncella*, estrenada fa algun temps ab bon éxit en lo teatro de 'l Tívoli.

Secció de 'l Graciós

Una criada qu'acaba d'arribar de 'l seu poble, va á veure *La Traviata*.

A 'l tornar li pregunta la mestressa:

—¿T'ha agradat la funció?

—Ja ho crech; pero no l'he pogut acabar de véurer tota.

—¿Per qué?

—Perque en l'últim acte la que cantaba s'ha trobat malament, s'ha ajegut y desseguida han tirat lo teló. ¡Are vegi, pobre senyora!

En lo teatro d'un poble de la provincia hi actuaba una mala companyia, encara que la primera figura era un distingit actor.

No recordo quina obra feyan, á pesar de que diguin lo que vulguin, lo qu'és de ferre, no n'feyan cap.

Contan las cròniques que vingué un moment durant lo qual lo públich no pogué contenir-se més y algunas dotzenas de patatas traspasaren lo palco e cénich.

A 'l véurer tal conflicte, lo director baixà a 'l prosceni y dirigintse a 'l públich diguè fent molta gracia.

—Menos mal, que no són podridas.

—¡Carà, Quimet! t' hi fas véurer molt perque 't deixas tota la barba.

—Ja veuràs, noy, la necessitat m' hi obliga.

—¿Y per qué la necessitas la barba?

—No, home, no: los diners per ferme afeitar, es lo que necessito.

ESPANTA BÒLITS.

ESPANYOLS

Los que 'ls hi agrada tenir
armas de foch en las mans,
y ni tant sols saben dir
setze com los catalàns,
són Castellàns.

Aquells que ab cor franch y honrat
solen ser nostres vehins
y 'ns tenen gran amistat
pèra lograr los seus fins,
són Mallorquins.

Parlan del tio Miquel,
tio eixe ó tio Cans;
explican que si 'l Manuel
tenia 'l trabuch avans,
los Valencians.

Aquell qu' es drogo de mena,
y 'ls jorns passa sens fer res
vivint sempre a costa agena,
gsaben, donchs, aquell lo que es?
Aragonés.

Carcamal y calavera,
cara de mussol, carnús,
tonto, gomós y tronera
cap de barana ó de llús,
es Andalús.

Treballar sempre ab delit
per' guanyar un tros de pa;
vetllar de dia y de nit
y parlar ben net y clà,
es Català.

JOSEPH GUASCH y E.

Comunicat

Sr. Director de Lo TEATRO CATALÀ.

Molt senyor meu: Recentment s' ha estrenat aquí un monòlech, original de 'l que suscriu, escrit en vers català y titulat, *Esperant la dona*, que va representarse 'l dia de Cap de any. No n' hi donaria compte si no fós per, comptant ab la seva benevolencia, dar las gracias a 'l actor que va encarregar-se de recitarlo, pe 'l carinyo y lo bon zel ab que 'l estudià, logrant d' aquesta manera que 'l públich s' empassés com a bona una pildora a que se li veu 'l llanto a dos lliguas de distancia. L' actor que tal miracle logrà es D. Joseph Peralta, lo trempat baritono cómich que en companyia d' altres no menos apreciables, han fet fins avuy las delicias de 'l públich figuerench.

Pregantli 'm dispensi aquesta molestia, 's repeiteix de V. humil servidor.

A. FERNÁNDEZ.

Figueras, 9 de Janer 1893.

RIMA

I

Bellas flors vaig darte un dia,
dolsa aymia,
com a penyora d' amor;
y 't digui ab veus enciseras
que tu n' eras
la regina de mon cor.

Tu de ma ilusió amorosa,
nena hermosa,
no vas calmá 'l viñ anhel,
puig ¡ay! la resposta ¡ingrata!
qu' a mi 'm mata,
tinguè més fredor que 'l gel.

II

A 'l veure 't jove y divina,
per joguina
de 'l vici 't buscaba en vell,
y sols per' enlluernarte
va donarte
com regalo rich joyell.

Tu vas respondre' ab dolcesa:
Ta bellesa
pagarà son fingit plany
y ¡ay! seràs rosa estimada
desfullada
per lo vent de 'l desengany.

III

¡Oh, Dèu meu! ¿Per qué en la terra
sempre en guerra
están la virtud y 'l or?
¿Y per qué en sa lluyta extranya
sempre guanya
la riqueza a 'l vèr amor?

EMILI ALVÁREZ PÉRRZ.

Repertori de fora

Manresa 7 de Janer.

En la present temporada d' ivern se li pòt ben aplicar a nostre Teatro-Conservatori allò de que en la varietat hi ha 'l gust. A la companyia de declamació, la reemplassà una de sarsuela, que posà en escena *Caretas y capuchones*, *Las tentaciones de San Antonio* y *Los Aparecidos*. Haver tingut després una companyia d' òpera, que 'ns donà *La Favorita* é *Il Barbieri di Siviglia*, conquistantse molts aplausos en las dos nits de Nadal. Per Cap d' Any hi actua una companyia dramática, interpretant bastant be 'l drama *La Pasionaria* y la pessa *A la prevenció*.

La diada de 'ls Reys reposà; pero demà diumenge podrem saborejar las bellesas de l' òpera *La Traviata*.

Los teatros de las diversas societats recreativas han vingut funcionant alternativament, tenint lo bon gust de donarnos obras catalanas tan notables com *La Banda de Bastardia* y *Lo Bordet*.

Se fan preparatius pèra l' inauguració de 'ls balls de Carnestoltes, prometent esser tots molt lluhits, especialment los que tindrán lloch en lo Teatro-Conservatori, qual societat instalada en sos locals, cada dia va prosperant mes, 'sent considerable 'l número de socios ab que ja conta.

Fa un fret extraordinari, com no l' haguem sen-

tit d' anys en aquesta part. Lo termómetro ha baixat a sis graus sota zero Reaumur.—E. S. A.

Vilafranca de 'l Panadés 8 de Janer.

Senyor Director: Constituïda ja legalment en lo local que ocupaba la societat «Círculo de la Unión» la nova «Centro de la Unión», se inaugura avans d'ahir ab una escullida funció de sarsuela. Formaban part de 'l programa la en tres actes *Las dos princesas* y la en un acte *Lucifer*. La interpretació que 'is hi va cabrer va ser bastant bona, sobresurtint las dos tiples Sra. Viada y Srta. Sendra, lo tenor còmic, lo baritone y las demás parts. En *Lucifer* se tingueren que repetir varias parts, entre ellas lo coro de la estudiantina en lo segon quadro.

No puch acabar la carta sens fer especial menció de la orquesta, que 's portá admirablement, especialment en lo ball, en que fou objecte d' entusiasmas y calurosos aplausos. Lo flautí primer, lo primer violí, 'l jove Colomer (fill), y un altre qual nom sento no recordar, interpretaren los balls ab la major elegancia.—ENRICH MESTRES Y F.

Reus 9 de Janer.

En l'última setmana s'han estrenat *El hijo de Su Excelencia* y *Las hijas de Eva*.

La primera es dolenta; pero aquí passá.

A la Sra. Romero, encarregada de la part d'Ernesto, si m'agradés dir la veritat a las donas, li diria que en aquesta obra lo mateix que en *La fuente de los milagros*, hi está hermosíssima.

Las hijas de Eva surti molt bé per part de tots.

Ahi 's posá Campanone que es l'obra que millor representa la companyia, alcansant tots molts aplausos; pero emportantse la palma la Sra. Nalbert.

De cap modo podí pensar vosté que la meua correspondencia de 'l 26 de Desembre s' hagués indigestat a 'ls conservadors locals de tal manera, fins arribar a l'estrem de que 'l infelís Gallissá, renegat catalanista (per desgracia!) secretari de la comissió erectora de 'l monument a Prim, fés copiar dita correspondencia en lo *Diario de Reus* (òrgano de 'ls conservadors), comentantla a la seva manera; comentari que, a més de retratarlos a ells mateixos de cos enter, m'obligá a contestarlo ab un remítit en *Las Circunstancias*, que 'ls ha deixat muts... com si fossin culpables.

¡Pobre Gallissá!... Valdría més que en compte de entretenirse en indagar quin es lo nom que correspon a las mevas inicials, procurés indagar altrás COSAS que 'l perjudican més... y que 'l fan estar bastant frenètic.

¿Me entiendes, Fabio?...—J. A.

Mataró 9 de Janer.

La Societat «Nova Constancia» va fer la festa de 'ls Reys d'alló que se 'n diu de debó: tothom n'ha disfrutat. Una música de l'Ampurdà, cinch ó sis caballs devant, ab caballers vestits de uniforme adequat a la festa, y 'ls tres Reys ab los seus patges corresponents, passaren per alguns carrers deixantse caurer devant de Ca' la Ciutat, ahont se locá una sardana que molts ballaren, marxant després a só de la música cap a la plassa de Sta. Ana.

Ja en la Societat, surtiren a 'l balcó a recordar a la gent menuda que posessin las sabatas a 'l balcó; la multitut se 'n aná contenta de la festa, y va comensá un ball en lo Cassino.

Lo dia 6 en lo Teatro Principal estava anunciada per segona vegada la comedia *La Dolorés*; pero a última hora se suspengué la funció, perque 'l senyor Borrás a la tarde a Badalona, en una cay-

guda fent la mateixa obra se espatllá un bras. Li desitjo l'alivio tan prompte siga possible.

Ahi se representá *Isabel la Católica*, sense 'l senyor Borrás, per causa de la desgracia; pero, no obstant, l'actor que 'l va sustituir (crech que era 'l senyor Serrallara) 's portá be, junt ab una dama qual nom no se 'm ha dit.—E. R.

Vilanova y Geltrú, 9 de Janer.

Carlos II el Hechizado y *Marta, la huérfana de Aragón*, han sigut las obras últimament representadas en lo Teatro Principal.

L'auditori siguié poch numerós.

De l' desempenyo de la primera, tot lo més que pot dirse, es que fou regular.

La comedia dramática *Marta la huérfana de Aragón*, va ser de 'l agrado de 'l públich, per haver alcansat una interpretació bastant bona. Lo senyor Serradó estigué molt ben caracterisat en lo paper de Roque.

Lo Sr. Romeu també 'ns fen un baturro de carácter típic y natural. Es mereixedor d'aplauso.

Per fi de festa va representarse la falaguera comedia castellana *La casa de campo*, en que tant lo senyor Serradó com la Sra. Cufí van agradar completament.

Lo Sr. Biscamps també agradá.

Una pregunta: ¿Que no 's pót evitar aquesta tendencia de defraudar fragments de las obras que 's posan en escena?—J. B.

Arenys de Mar 11 de Janer.

A benefici de 'l Teatro Principal, los aficionados posaren en escena lo passat diumecge 'l drama *Lo didot* y la sarsuela *Música del porvenir*. Lo senyor Baranjé, que a un talent per identificarse ab los tipos que interpreta, reuneix dicció correcta é intencionada: gesticulació propia y sobria y una naturalitat que molts actors envejarían, feu las delicias de 'l públich representant un didot a las mil maravillas. Los senyors Xena (Carlos), Fort y Mas, acertats en sos respectius papers.

En la volació que tingué lloch en l'Ateneo lo primer de aquest mes per renovar las Juntas, fou elegit president per unanimitat lo doctor don F. Xavier López, persona que gosa de molts simpatias y que té donadas probas de ser entusiasta fomentador de las funcions de teatro. La nova Junta prengué l'acort de sustituir lo teatro actual per un altre de mes capassas dimensions.

A càrrech de 'l Cassino de Arenys de Mar, está en projecte per posarse en escena en lo Teatro Principal la magistral producció de 'l senyor Guimerá *Mar y Cel* que será dirigida pe 'l intel·ligent aficionat senyor Mayolas. Segons noticias, dita obra no 's representarà fins que reuneixi un bon número d'ensaigs, a fi de que tingui una interpretació esmerada. Felicitem a 'l senyor Mayolas autor de tal idea.—VENTURA SERENO.

Repertori extranger

París 7 Janer 1893.

Senyor Director: Comensaré aquesta carta dedicant un tribut a 'l célebre tenor Talazac, mort a París lo 26 de Desembre passat a la edat de 39 anys. Artista mimat de 'l públich, havia treballat en lo teatro de la *Opera comique* durant deu anys seguits, havent creat varios papers, entre 'ls quals podem citar *Lakmé*, *Les comtes d'Hoffman*, *Manon*, *Le Roi d'Is* y últimament *Samson et Dalila*. Fou una gloria de l'art líric.—D. E. P.

Un de 'ls aconteixements parisiens de l'última quinzena, ha sigut l'estreno en lo *Grand Théâtre*,

de *Sysistrata*, comedia en quatre actes y en prosa, precedida d' un prólech, de Mr. Maurice Donnay.

L' idea de l' argument es presa de la coneguda comedia de Aristophanes que porta 'l mateix titol. Causadas las donas gregas de la llarga guerra que venia sostenintse entre Atenas y Esparta, se juramentaren, inspiradas per *Sysistrata*, en no concedir cap favor amorós a sos aymants y esposos respectius, fins a tant no 's jurés la pau desitjada. En aquesta *huelga amorosa* está basada la comedia, que ha sigut presentada ab una *mise en scene* irreprotxable, tant per lo que toca a decoracions, com a vestuari.

En la interpretació va ratllar a gran altura Madame Rajane en lo paper de protagonista.

En lo teatro de *Vandeville* va estrenarse la comedia en tres actes *Gens de bien*, de Maurice Denier.

Los dos primers foren aplaudidíssims, notants hi un diàlech vigorós y expressiu, y creyem que l' autor arreglarà l' últim que decau d' un modo lamentable.

No volem parlar d' una revista estrenada en lo *Théâtre moderne* titulada *Tout à la scene*, perque va resultar un fracàs complert. Desitjém que 'ls autors Mrs. Cottens y Gavault sigan mes afortunats en una altra producció.

L' altra nit en lo saló de conferencias de 'l *Boulevard des Capucines* lo distingit periodista monsieur Georges Vanor, va donar una conferencia sobre *Le Théâtre de Richard Wagner*. Es un verdader apóstol de la moderna escola, y va parlar de 'l gran reformador germánich ab entusiasme, ab fé, casi ab adoració y en forma elegant y fina, plena d' *esprit* que lográ cautivar a la numerosa y selecta concurrencia que l' escoltava.

Va descartar de la escola wagneriana a certs tipus qu' ho són tan sols pera seguir la corrent de la moda y que van a Bayreuth com podrian anar a Canterets ó Trouville. Per acabar, traduhí un párrafo intencionadíssim y dedicat a n' aquets *high-lifers* de Wagner:

«Lo wagnerisme per ells es una opinió portàtil y se la posan a 'l tran de 'l frac ben visible com si fós una flor a la moda.

»En Bayreuth hi trobareu alucinats que portan la llansa de 'l Graal per agulla de corbata, cisnes de 'l *Lohengrin* per gemelos, tots los accessoris de 'l teatro germánich penjats en la cadena de 'l rellotje y fins en las camisas de gran gala portan impresos los *leit motifs* de las óperas de 'l gran mestre.»

Y qui siga frare que prengui candela.

An revoir.

B. COULISSE.

CANTARS BILINGÜES

«En la puerta de tu casa,
has de poner un sofá»
perque jo no seguí a terra
quant te vinch a festejar.

«Según me ha dicho tu madre
eres muy enantadora»
Donchs, exposat a 'ls Encants,
que potser farás farrolla.

«Son tus dientes nacarados
y tus labios de coral»
y 'l sombrero que jo porto
tot arnal d' estar cessant.

ESPANTA BÓLITS.

Reunions particulars

LA BANYA. (Gracia).—A benefici de la senyoreta Elisa Garzón, s' hi representá lo dia de Reys, lo drama *La muerte civil* y la sarsuela *Para casa de los padres*, sobresurtint hi en la primera l' senyor Oliva, encarregat de 'l personatge de *Florencio*. La beneficiada fou obsequiada ab varios regalos.

LA GRANADA. (Gracia).—Baix la direcció de 'l aplaudit primer actor don Joan Escayola, s' posá en escena diumenge passat lo drama *Lo Pubill*, obtenint una execució molt acceptable, distingint s' hi la primera actriu donya Antonia Verdier y 'l senyor Escayola: las senyoras Coello, Brunet y 'ls senyors Jané (fill), Mir, Ribé, Cosme, y Moré, molt bé.—N. M.

CLARIS.—Molt agradable fou la funció donada diumenge passat en aquesta societat. Lo programa 'l componia la bonica comedia titulada *Pobre porfiado*, en la que hi estigueren molt acertats la senyoreta Ugas y 'ls senyors Gómez y March.

Seguidament la simpática senyoreta donya Antonia Ugas doná lectura de una poesia, resultant ser molt aplaudida. També s' estrená un joguet en un acte, original de 'l senyor Eduardo Gómez y Sánchez titolat *Mi única aventura*, que fou justament aplaudit per lo enredat de la trama y la munició de xistes (lots de bona lley). La execució estigué a càrrech de las senyoretas Ugas y Gandia y de 'ls senyors Gómez, Bové, Mallorquí y Masson. A 'l final foren cridats a la escena autor y actors.—R. M.

ROGER DE FLOR.—En la funció de reglament que tingué lloch diumenge a tarde, va posarse en escena 'l drama *El arcediano de San Gil* y la bonica comedia *La casa de campo*, encarregantse de son desemenyo la senyoreta Paz y 'ls senyors Barnils, Mirabet, Camaló, Casanovas y Ribera. Amenisaren l' intermedi los cantants senyors Forment y Palomera que, acompanyats pe 'l pianista senyor Camaló, executaren varias pessas, entre ellas lo duo de *I Puritani* que 'ls valgué molts aplausos.

CAMPOAMOR. (Esquerrá de 'l Eusanxe).—En aquesta nova é important societat situada en lo carrer de Casanovas, lo passat diumenge a 'l vespre s' posá en escena un quadro mímich de don Pere Palou, que fou dirigit y representat pe 'ls germans Palou, secundats per la senyoreta Bungal y 'ls senyors Peix (J.) y Cortada, treballant tots molt ajustats y obtenint calurosos aplausos a 'l final.

La festa va acabarse ab un ball que resultá tan lluhit com animat.

VIRIATO.—Devant de una concurrencia distingida, en la tarde de 'l dia de Reys van donar una sessió de prestigiació 'ls senyors Balvis y Pere Mateu que foren molt aplaudits per la netedat ab que executaren diferents sorts acompanyadas de un llenguatge carregat de bon humor.

En la funció que va donar diumenge, va posarse en escena la comedia *Cura de cristià* y 'l monólech *Lo sarau de Llotja*; aquest últim representat pe 'l soci senyor Martí que n va treurer bastant partit.

LA JUVENTUD.—En la tarde de 'l divendres van posar en escena las bonicas sarsueletas *Los Baturos* y *Rondó final*, en las que va lluhirse la senyoreta Romeu, acompanyada de 'ls senyors Viñas (E. y

F.) Balmaña y Soler; y com los actors aficionats d'aquesta societat no s'espantan per festes que hi hagi, lo diumenge hi varen tornar ab las produccions *Roncar despierto* y *Parada y fonda*, devant de una concurrencia de *primísimo cartello*.—J. A.

LUZ DEL PORVENIR.—La última funció donada en aqueixa societat ha sigut bona. *Las joyas de la Roser*, va interpretar-se discretament, alcançant hi un éxit complert la Sra. Puchol y 'l jove encarregat del paper de *Bernat*, qual nom no sabém.

Saló de descans

Ab arreglo á la condició 6 de la Convocatoria de 'l ja celebrat *Certámen festiu literari*, comensem avuy á publicar com folletí lo tomo que contindrà las composicions premiadas y las distingidas ab accésils y mencions honoríficas.

—Ab lo titol de *L' Anfora d'Or* s'ha inaugural en lo carrer de la Cucurulla n.º 5, un establiment pèra la venda esclussiva de objectes artístichs de barro.

La instalació es senzilla y elegant, y perteneix a'ls senyors Arnau y Ferrer qu'han tingut logust de presentar un surtit de objectes tan útils com capritxosos, figurant entre ells una varietat de jerros per salons y jardins, plats ab paisatjes en baix relleu, decorats uns a' l natural y altres objectes de fantasia pèra regalos, propis per deixar satisfet a' l mes exigent.

Las senyorelas trobarán en la mateixa casa un alicient que segurament aprofitarán, y consisteix en que 's donan lliçons pèra fer flors y pintura á casa ó á domicili.

—En lo «Círcol de l' Esquerra de 'l Ensauze» se donará 'l pròxim diumenje una variada funció composta de *Lo contramaestre* y 'l estrenode 'l monolech en vers castellá, original de nostre company de redacció Sr. Rius y Vidal, *Mercedes*, desempenyat per l' aplaudida dama jove Srta. Mercader.

—La Societat Claris prepara la representació de *Las euras de 'l más*.

—Ab lo titol de *Primera Volada* surtirá pròximament á llum un tomet de poesias degudas a' l jove escriptor D. Joseph Burgas (Mayet).

Nota bene:

Precedirà á ditas poesia un casi-prólech de nostre company de redacció don A. Llimoner. Are ja ho saben.

—Aquesta setmana hem aumentat nostras relacions periodísticas, rebent *El Motín*, de Madrid, *El Trancazo*, de Saus, y *La Justicia*, de Ronda.

—Lo Consell Directiu de 'l Centre Catalá, de S. Andreu, ns ha enviat un atent ofici disculpantse de que no arribés á temps á nostre poder la invitació que van remètrer pèra la sessió inaugural.

Corresponent á tal delicadesa y á la manifestació que 'l Consell fa en son atent ofici, li diu ab gust Lo TEATRO CATALA que 'l consideri també com á un amich lleal, y á mes ofereix á 'l nou Centre las planas de 'l periódich per tot lo que li convinga.

CAVILACIONES

XARADA

Dintre una total
darrera una *hu-dos*
cert matí s'estaba

sense armar soroll
quatre-dos tant grossa
que fins feya por.
Cert noy la va veurer
y sense di' un mot
agafa una *hu-quatre*
per clavarli un cop.
Quatre-dos se n' dona
fa un brinco monstros
y de la total
salta sent grinyols
dixant sens paraula
à ne 'l pobre noy
que encara la *hu-quatre*
n' aguantaba fort.

J. T. y R.

GEROGLIFICH

DEL LOS DEL LOS DEL

NO FA

N 100

DOMINGO J. MARQUÉS

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8 — Nom d'home.
1 2 3 7 6 2 8 — Per Carnaval.
4 4 7 3 7 8 — Animals.
3 2 6 2 8 —
1 7 4 2 — Nom de dona.
1 7 8 — Part de 'l cos humà.
2 8 — En las cartas.
8 — Consonant.

B. R. ROCA

TRENCA-CLOSCAS

D. JOSEPH SANTALÓ LLIONA

Gracia.

Formar ab aquestas lletres lo nom de quatre carrers de Barcelona.

C. BAURERA CARGOL

SOLUCIONS Á LAS CAVILACIONES DE 'L NÚMERO 109

Logogrifo numèrich.—MARCELINO.
Cartilla.—LA CREU DE LA MASIA.
Xarada.—EPÍGRAMA.

Diagonal.—C a s i l l a
M a t i l d e
R o s a l i a
M a r i a n a
E u d a l d a
E d u a r d a
N a t a l i a

Las han endevinat los senyors A. B. C., Simón de 'l Sol, Llan-tia, Bernat Bleda, M. N., Roig de bon pel, Antón Gall, Geroni Palatrecas, Pere Mús, R. Ferranó, Baldiri Llonza, G. Tafe, Noy Blau de Cayguda, Pep Felis, y Pep de 'l Oli que si envían endevinadas las d' avuy, obtindrán cada hu 'l regalo d' un exemplar de *La forsa de 'l amor*.

CORRESPONDENCIA

Staramsa: notadas las tres suscripciones.—C. Roig: gracias por 'l interés. Perseveré. Rebut 21 ptas. Remeto obras.—V. Seré (Arenys): fassi 'l que vulgui. Propagui com ho fa.—L. Balaguer Vilanova: no hi cap sino colaboració. Tenim molt original. Rebut na' altra pesseta.—L. G. (Vilanova): aquí va.—J. T. y R.: deixila nota de 'l domicili en la Sucursal y hora, que ja passarem nosaltres.—Arnau: no hi c. b., per ser molt llarch.—A. Fontanillas (Vilanova): no es exacte; pero es solució acceptable y denota detenció en vostè. Queda, donchs, ab obció á 'l premi si envías d' avuy.—B. R. R.: *visto bueno*. Pep Saldo-ni: no 'ns engauyarà pas.—A. Deu Siau: estiga bo, que cauhen gotas. No fa, per ara.—A. (Reus): es pe' l Sr. Carbonell; envihi las senyas.—A. B. (Santiago de Campostela): recibido cou gratitud.—B. Espinosa: perdi cuidado.—A. Lacasa: ho aprofitaré.—E. A. y P.: molt be.—J. Roig C.: alguna cosa anirà

Tip. de Francisco Bertrán, Carrer de Casanova, 13.

CONSTRUCCIÓ DE TEATROS

Servey complert
y hó pera guardarropias,

Per informes y detalls
dirigirse á'l carrer de Estruch,
11, fusteria.—BARCELONA

PERRUCAS Y POSTISSOS

de tota classe, pera TEATROS

GRAN SALÓ

PER' AFEITAR, RISSAR Y TELLAR CABELLS

EN LA PERRUQUERIA

DE

VICENS GARCIA

Conde del Asalto, 6, principal

Casa establerta desde 1840

ORQUESTA DE 'LS CATALANS

DE LA QUE FORMA PART

lo notable concertista de violi
senyor Badia,

DIRIGIDA PER

D. ROMUALDO ZUBIELQUI

PER' AJUSTOS DIRIGIRSE:

Carrer Hospital, 102, 4rt, Barcelona.

ACEITE DE BOMBAY

¡Cuántas y cuántas personas se hallan postradas en el lecho á causa de un dolor reumático, nervioso ó inflamatorio, viéndose privadas de hacer el más mínimo movimiento, sufriendo los más agudos dolores! ¿Qué no darían para alejarlos radicalmente? Pues aplicaos el *Aceite de Bombay* compuesto de yerbas aromáticas y estáis seguros que á las tres ó cuatro fricciones, quedareis curados completamente por agudos, crónicos, continuos, intermitentes, superficiales ó profundos que sean.

Salvador isina, Pasaje Crédito, 4; Vicente Ferrer y C.^a Princesa, 1.

Véndese en las principales farmacias de España y Américas.

À CASARSE TOCAN

Per 28 duros un moviliari: un llit de Viena, (matrimoni) un sommier, una calaixera, 12 cadiras, una taula de nit, una de centre, una de menjador y un mirall.

Además hi ha un gran surtit de tota classe de mobles: llit de Viena y sommier 26 pessetas, y de matrimoni, 40 pessetas.

Carrer Nou de la Rambla, 25.

CASAS RECOMANADAS

Botiga de calsat de FRA. CISCO GRAU, Plassa Sta. Ana, 23.
LA CORBATINERA, Escudillers, 60.
R. MARISTANY, Fàbrica de pianos, Fontanella, 12 y 14
Máquinas de cosir, WERTHEIM, Avinyó, 18.
Taller de marmol de F. PLANAS VALLS, Riba, Sta. Mónica, 14.
Sastreteria de teatros de JOAN BARET, Sadurní, 14 1r.
Perruqueria de SALVAT, Ronda de S. Antoni, 22.
Taller de atres de E. VIDAL, Ronda de S. Pau, 48.
Fonda de ESTEVET, Bequeria, 2.
Magatzem de pells de J. POUS y C.^a, Princesa, 13.
Arxiu de teatros, (vers y música) de A. GUIX, Tallers, 27, 2.^a
Taller de fotografats de J. GIL, Universitat, 64.

Comestibles de J. SUBIELA, Riera de 'l Pi, 2.
Confiteria de F. AMAT, Fontanella, 22.
DR. MESSEGUER, dentista, Rambla de Canaletas, 5, 1r.
PAPELERIA PARISIEN, Achs, 3.
Taller de Manyá de JOSEPH CARRERAS, Urgell, 104.
Confiteria de JOAN MARCH, Carders, 11.
JOAQUIM CORRONS, optich, Rambla d' Estudis, 11.
LA EMPERATRIZ, fàbrica de cotillas, Escudillers Blanchs, 8.
Fonda NUEVA PENINSULAR, Boqueria, 29.
Máquinas de cosir de NARCIS DOMENECH, Gran via, 211.
Litografia de R. RIERA, Ample, 13.
Casa FALCO, hules, artículos de goma, plumeros, etc. Cail, 2.

SANTASUSANA

Máquinas pera cusir, Máquinas de fer mitja, Aparatos pera pendrer dutxas.

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller per' adobar tota classe de máquinas.
Se ven á plassos y al comptat.

Carrer de'l Carme, núm. 33.—Barcelona.

LLUNAS ASSOAGADAS PER' MIRALLS

DE

ORTEGA Y BADÍA

Depósit de Cristalls, Baldosas, Baldosetas, etc.

Teléfono núm. 1397

Carrer de la Comtesa de Sobradiel, núm. 3

BARCELONA

ARXIU Y COPISTERIA

— DE —

Francesch Pérez Pol

Carrer de Roig, núm. 24, entresuelo.

FÁBRICA DE CORBATAS

VENTA

al por Mayor y Menor

Calle de Fernando VII nº 27

Frente la Iglesia de Salazar

Barcelona.

JOAN AYRE

Magatzem de Música, Pianos é Instruments

Fernando VII, 53.—BARCELONA

ARXIU LIRICH-DRAMATICH

BONNIN GERMANS, VIDRE, 2, 4rt.